PIJUMAJAUNGITTUQ HAVAAMIK UUKTUQTILLUNI

PIDJUTAA

1. Una havaami uukturniq pidjutiujuq nutaani havaktini ukunaniluunniit havaktini nuutiqtuni havaamun piqaqtunik aallangajunik havaktakhanik ihuaridjutikhainnun havaariliqtamingnun tautuktipkailunilu pittaarmingnik havagiami havaakhamun.

2. Havaktini havagutait qanuriliurutaillu tuniudjutivaktun talvunga pidjutainnun havagviup turaangajainnun piniarhimajainnullu. Taimaatun havaktiup havagutait qanuriliurutailluunniit naammangitpata, pingittuqluunniit aulapkainikkut naammagijaujunik havagutinik uuminngaluunniit pitqujauhimajumi aturaanginnarutikkut qanuriliurutinik, Nunavut Kavamanga (GN) havaktuq pipkainikkut taamna havakti uukturvighaqaqtuq ikajuqtaujuqlu ilihariamingni havaamingnik nakuuniklu havaliriami. Taimaatun havakit huli angumangitkumi havangnikkut aturaanginnarutinik, pijumajaunginniq havaamik uuktuqtilluni ihumagijauniaqtuq.

INUIT PITQUHIINNIK UPPIRIJAINNIK (ISV) HIVULLIURUTIGIJAIT

3. Una hivulliuruti hivulliuqtaujuq hapkunannga ISV hivulliurutinin:

   - ***Pilimmaksarniq/Pijariuqsarniq*** – Pivallianiq ajuiqhimajakhanik, talvuuna qunngiarnikkut, ikajurnikkut, uukturnikkut havangnikkullu. GN-kut tuniniaqtun uuktuqvighanik nakuujuniklu ublukhanik uumunga havaktimun havaamik uuktuqtitaujuq pinahuarninganun ajuiqhimadjutinik imaalu ajuiqhimajakhani pivallialiurnirik talvuunga qunngiarnikkut, ikajurnikkut, uukturnikkut havangnikkullu.

   - ***Havaqatigiingniq/Ikajuqtigiingniq*** – Havaqatitiingnikkut atauttimit pinahuarutikhamik: GN-kut havaktiaqtut pipkainikkut havakviit/kavamatkunnin timiqutit pijaarutainnik ihumaliuqtaaqtullu havaktik naammaktuq ajuittuqlu havagiami havaktakhaminik havaami nakuujunik.

ATURUTIKHAQ

4. Una hivulliuruti aturutiqaqtuq tamainnun havaktiinnun GN-kunni kavamatkunnilu timiqutingmingni uuktuqtillugin.

TUKIHIDJUTIT

5. **Pijumajaungittuq havaamik uuktuqtilluni** taimaa taimaaqtitauniq havaktiup havaanganik hivuagun nungutinnagu uuktuutimini hivitunia ukunannga ihuinaarnirmin, havattialimainnirnin, naammanginnirmulluunniit havaamun.

6. **Qulvahiktirniq** tukilik tikkuaqtauniq havaktimik nutaamun havaamun qulvahitqijaujumun akitutqijaujumilu akiliuhiarutimilu talvannga havaktiup havaarigaluanganin.

7. **Nuutirniq** tukilik tikkuaqtauniq havaktimik nutaamun havaamun naunaijaqhimajumik iluani aajjikkiiktumi akiliuhiarutaani havaktiup havaarigaluanganin.

8. **Havangnikkut Munaridjutit** taamnaujuq aularaanginnaqtuq havaguti uvani atanngujaq havaktilu havaqatigiiktun hivunikhaliurnikkut, amirinikkut ihivriurnikkullu havaktiup havangnikkut piniarhimajakhainnik turaangajainnikluunniit taimaalu tamaitigun tuniudjutinginnik havagvingmun. Havaguti pidjutiujuq akhuurhainikkut aularaanginnaqtunik pimmarighainikkut taimaatun havaktiit inmiknik munaridjutiqatuqtun inirutinun. Havaguti tunijuq uqaqatigiikvighamik uqaqatigiiktaami havaktiup ajuirharnikkut pivallialiurnikkut ihariagijainnik.

9. **Havaami-uukturnirmi Havakpangnikkut Ihivriurhinikkut Titiraq** titiraujuq piliuqtauhimajuq ikajuriami naunaijarnikkut havakpangnirni havaktini havaami-uuktuqtuni.

10. **Aturaaninnarutit qanuriliurnikkut** ilaqaqtut ukuninnga angiqtauhimajunik titiraqnik havakpangnikkut, hulinikkut imaalu qanuriliurutikkullu taimaatun ihariangingittuq naunaijaqhimajunik maliktakhat pipkainikkut malingnikkut taimaalu/taimaaluunniit kina inuk ilihimattiarnikkut ilihimajakhait; ukunanilu atuqtauvaktunik havangnikkut maliktakhat pitquidjutilluunniit ilijauhimajun Havaktipkaijimin.
11. **Ihuinaarniq** tukiliq malinginnikkut aturaaninnarutainnun qanuriliurnikkut havaktimin havaktilluni havaktakhaminik ilaujurlu pipkaqtilirnianik kavamatkunnik quviagijauhuirutimun.

MALIKTAKHAT

12. Talvani havakti tikkuaqtauqqaaraangat kavamatkunnun havagvingnun, ilijauhimajun havaakkut uukturnirnun.

13. Havakti nuutiqtaugaangat, qulvahijuummiraangat havaamun, angiqhimagaangalluunniit angiqhimajaminun aallamun-havaakhamun iluani kavamatkunni, ilijauttaaqtun havaamun uukturnirmun.

14. Tamainnun havaktinun kihiani iihaijiungittunun, havaamun-uukturniq hivituniq imaa ittuq:

    - 6sinik tatqiqhiutinik hivullikkut tikkuaqtaunikkut havaamun uvani akiliuhiaqaqtumi 12mi atpaniluunniit;

    - 12ni tatqiqhiutinik hivullikkut tikkuaqtaunikkut havaamun uvani akiliuhiaqaqtumi 13mi quulliqpaanulluunniit;

    - 6sini tatqiqhiutinik tikkuaqtaunirmun talvannga iluanin kavamatkunnin havagviinnin (ilaungittun havallaktun

    ukuallu himmautaujun havaktit).

15. Havakti unniutijauhimajuq hivitunianik uumani havaami-uuktuqtauhimaviani talvani titiqqidjutinun ingmingnun havaaghamingnun.

16. Tukliq Ministaa talvani havaktikhaqtipkailiqtumi havagvingmi/kavamatkunni ikiklilaaqtaaqtaa pipkaqtingilluguluunniit havaktiup havaamun-uukturutikkut hivitunia.

17. Tukliq Ministaa talvani havaktikhaqtipkailiqtumi havagvingmi/kavamatkunni tukhiqtaaqtuq hivuvaqtirnirmik uumani havaakkut-uukturutimi hivituniani uumannga Ministamin munarijumin *Kavamatkunni Havagviinni Maligaqmun* taimaalu angiqtaukpat, unniutiniq havaktimun pijukhaq titiraqhimanikkut, 30nik ublunik hivuagun nungulvighaanun hivulliqpaami havaakkut-uukturutimi hivituniani. Takulugu una Havaktuliqijikkut Makpiraanganun (HRM) Hivulliurutimi 901mi – Havaakkut-Uukturutini Hivituniinni.

18. Talvani havaakkut-uukturutimi, atanngujat ihuarhaijukhat naunaijaidjutikkut miitirutikhanik tuniqattarlunilu uqaudjutinik havaktimun hivumuudjutimingni, uqautigilugin ihuarharlugillu qujaginnat ihumaaluutigijaujun qilamik inirhilunilu kingulliqpaamik ihivriurutimik nungunningani havaakkut-uukturutimi. Takulugu una Havaktuliqijikkut Makpiraanganun (HRM) Hivulliurutimi 901mi – Havaakkut-Uukturutini Hivituniinni.

19. Taimaatun qanuriliurutit naunaiqtaukpata talvani havakkut-uukturvingmi, atanngujaq havaktilu havagutigijakhait qilamik ikajuqtaulutik Havaktuliqijikkut havagvingmin. Ihuaqtunik titiraqhimadjutinik qanuriliurutini ukuallu ihuarhanikkut hulidjutit havaktaujun pihimajukhat pidjutigijaudjutaani pijumajaunginnirmun havaakkut-uuktuqtillugu. Takulugu una Havaktuliqijikkut Makpiraanganun (HRM) Hivulliurutimi 801mi – Havaktinun Tanirutit.

20. Talvani havakti qulvahiktiqtaujuummirutaani talvuuna uuktuqtipkaidjutaungittukkut havagutini, havakgutaillu angummadjutingittun havaktaarutainnun havaakhamun, hivuagun pijumajaunginnikkut havaakkut-uuktuqtilluni havakti utiqtaaqtuq havaarijaraluanganun talvungaluunniit aajjikkiikniqaqtumun havaamun.

21. Tamainnun havaktinun kihiani ilihaijiungittunun, una havaakkut-uuktuqtuq pijumajaungittaaqtuq uvani havaakkut uuktuqtilluni ukunannga naammanginnikkut, havaglungnikkut, ihuinaarnikkulluunniit (i.e. malingittuq aturaanginnarutini qanuriliurutikhanun). Taimaatun pidjutait pijumanginnikkut havaktimik pikpata havaglungnirnin naammanginnikkulluunniit, una havagvik/kavamatkunni havagvigijaujuq uqaqatigijakhaa Havaktuliqijitkut naunaijarlutik aallanik qanuriliurutikhanik hivuagun pijumajauhuiqtinnagu havakti havaakkut-uuktuqtuq.

22. Pitquidjutit pijumajauhuirnikkut havaktimik havaakkut-uuktuqtumik tunijukhat Tuklirmun Ministamun Havaktuliqijikkut Havagviani. Ikajuutit titiqqat ilaliutihimajukhat pitquidjutimun (i.e. Havaakkut-uukturnikkut Havangnikkut Ihivriurutini Titiqqat, havagiaqtuqpangnikkut titiqqat). Pitquidjuti angiqtaukpat, havakti ilitturipkaqtauniaqtuq, titiraqhimanikkut, hivuagun nungutinnagu havaakkut-uuktuutimingni hivitunia.

23. Havakti pijumajaungittuq havaakkut-uuktuqtilluni ihuaqtukkut taimaaqtitauhimajuq tadjainnaq taimaalukiaq pilimaittun havaktitauffaarnirnik hivitunirniani malruugnik atajunik ukuinik. Takulugu una Havaktuliqijikkut Makpiraanganun (HRM) Hivulliurutimi 801mi – Havaktinun Tanirutit.

24. Taiguqlugu hapkuat aulaqtipkaijaami havakpangnikkut munarinikkut havagutinik:

    - Piniarhimadjutit Aturaanginnarutinilu Iliuraidjutainni Titiraq
    - Havaakkut-uukturnikkut Havangnikkut Ihivriurutini Titiraq - 6sini tatqiqhiutini
    - Havaakkut-uukturnikkut Havangnikkut Ihivriurutini Titiraq - 12luni tatqiqhiutini
    - Havaktuliqijikkut Makpiraanganun 901– Havaakkut-Uukturutini Hivituniinni
    - Havaktuliqijikkut Makpiraanganun 801– Havaktinun Tanirutit

25. Tamaita havaktiit pijumajaungittun havaakkut-uuktuqtillutik, taapkkuallu ilihaijiit pijumajaungittun havaakkut-uuktuqtillutik pilimaittun nuutirutiffaarutinun nunanun ikajuutinik.

Ilangit 26 30lu ataani pidjutiujun ilihaijinun atanngujanunllu ukuanni K-12 iliharvingni

26. Ilihaijiit havaktitauliqpaktun imaatun havaakkut-uukturutini talvunga inirhimalirutainnun malruungnik (2)
ukiunik havagutinik Iliihaijiunikkut iliharvingmi Nunavunmi.

27. Ilihaijiit pijumajaungittaaqtun havaakkut-uuktuqtun hunamun pidjutinirmun taimaaluunniit pidjutiqangitkaluarhuni.
Takulugu una Article 18 uvani Nunavunmi Ilihaijiinni Katimajiit Havaktinun Ikajuutini Angirutimi.

28. Taimaatun ilihaiji pijumajaungitpat havaakkut-uuktuqtuq pidjutiqangitkaluarhuni, ilitturipkaqtitaujukhat titiqqidjutikkut
talvuuna sainiaqtaujukhakkut titiqqiqivingmi kikiqarluni ikinikhaanun 60nik ubluni hivuagun kingulliqpaami umikvikhakkut ublungani iliharviup talvani ilihaiji havaktitauvingmini. Ilihaijiit pitqujauhimajuq havakpakhimmaarlutik talvani ilitturpkaidjutimi hiviturnirmi unalu taimaaqtitauniq atulirniaqtuq kingulliqpaami ublungani Iliharnikkkut Ukiungani.

29. Pijumanginnik ilihaijimun havaakkut-uuktuqtumi pidjutiqarnirmun imaaluunniit havaglungnirmun, pitquidjutit piqarhuni ikajuutikhanik titiqqanik tukhiqtaujun uumunga Tuklirmun Ministamun Ilinniaqtuliqijikkut Havagviani. Taimaatun
ilihaiji pijumajaungitpat havaakkut-uuktuqtuq pidjutiqarhuni, ilitturipkaqtitaujukhat titiqqidjutikkut unalu
taimaaqtitauniq atuliqtuq tadjainnaq. Pijumajaunginniq havaakkut-uuktuqtuq pidjutiqarhuni pijaaqtuq
qujaginnami ublumi, pijaaqhuni kingulliqpaamun ublunganun ilihaijiup havaakkut-uukturutimini hivituniani.

30. Atanngujat tukliillu atanngujat ihumagijaujun ilihaijiujun taimaalu pijumajuangittaaqtun havaakkut-uuktuqtillutik pidjutiqangitkaluarhutik uumannga Ministamin Ilinniaqtuliqijikkut Havagvianin. Angiqtauhimajun pijumajaungidjutit havaakkut-uuktuqtillutik tukhirutit tunijaujun atanngujamun/tuklirmun atanngujamun titiqqidjutikkut talvuuna sainiaqtaujukhakkut titiqqiqivingmi kikiqarluni ikinikhaanun 60nik ubluni hivuagun kingulliqpaami umikvikhakkut ublungani iliharviup talvani ilihaiji havaktitauvingmini. Atanngujaq/tukliq atanngujaq pitqujauhimajuq havakpakhimmaarlutik talvani ilitturpkaidjutimi hiviturnirmi unalu taimaaqtitauniq atulirniaqtuq kingulliqpaami ublungani Iliharnikkkut Ukiungani. Takulugu Ilanga 108 uvani *Ilinniaqtuliqinirmun Maligaq*.

ATANNIQTUIDJUTIT NAUNAITKUTILLU

31. *Kavamatkunni Havagviinni Maligaq*

32. Kavamatkunni Havagviinni Maliktakhat

33. Nunavunmi Havaktiit Ikajuqtingit Havaktunit Angiqatigiiguti

34. Nunavunmi Ilihaijiit Katimajiinni Havaktunit Angiqatigiiguti

35. Ilinniaqtuliqinirmun Maligaq

36. Angajuqqaat Atanngujat Maligutaa

37. Ilaungittuni Havaktini Maligutaa

38. Maliqujaujun Uppiridjutini Pidjaringnikkullu

39. Naliit Utiqtiffaarnikkut-Nunamingnun Maliktakhat

UQAQATIGIVIKHAT

40. Naunaijattiaqniqnik aallanikluunniit ilitturipkaidjutikhanik, uqaqatigilugu:

    Aulapkaiji, Havaktuliqijini Kivgaqtuijit Havaanunlu Naunaijarnikkun
    Havaktuliqiyikkut Havagvia
    Iqaluit, Nunavut
    975-6211